

Kapitoly z dejín Byzancie

prednáška 01

© 2003 Marek Meško

THE ROMAN EMPIRE IN 125 AD

- IMPERIAL BORDER
- LEGIONARY BASE
- LEGION DEPLOYED (125 AD)
- GALATIA ROMAN PROVINCE
- ROMAN CITY
- MAIN ROAD
- ROMAN CLIENT STATE
- BARBARIAN NATION/TRIBAL GROUP

Scale: 0 to 1000 kilometers

BARBARIAN LINGUISTIC GROUPS:

GERMANIC	FINNO-UGRIC
BALTO-SLAVIC	CELTIC
DACIAN	HAMITO-SEMITIC
IRANIAN	

- ALPES POENIAE
- ALPES COTTIAE
- ALPES MARITIMAE
- GERMANIA INFERIOR

Au GOLD DEPOSITS
Ag SILVER DEPOSITS

Vuksei 91

Britannia Inferior

Britannia Superior

Germania Inferior

Germania Superior

Belgia

Lugdunensis

Aquitania

Lugdunum

Lyona

Alpes Graiae

Alpes Cortiae

Alpes Maritimae

Narbonensis

Hispania

Tarraco

Tarragona

Lusitania

Baetica

Italia

Rome

Sardinia

Sicilia

Mauretania Tingitana

Mauretania Caesariensis

Numidia

Africa

Cyrenaica

Aegyptus

Alexandria

Palaestina

Arabia

Sinua Arabica

Red Sea

Cyprus

Lycia and Pamphylia

Galatia

Cilicia

Syria Coele

Edessa

Mesopotamia

Trabzon

Valerian captured by Persians

260

253

253 & 260

Persians sack Antioch

Franks

c. 263

Romans abandon Agri Decumates

Alemanni & Juthungi

260

259

268

271

270

Vandals & Sarmatians

Pannonia Superior

Pannonia Inferior

Dacia

Moesia Superior

Naissus

268

Gallienus defeats Goths

Moesia Inferior

Thracia

Macedonia

Epirus

Athenae

Athens

268

Goths and Heruli sack Athens

268

251

268

260

260

251

251

Goths defeat and kill emperor Decius

272

Romans abandon Dacia

260

260

260

260

260

260

260

Dioklecián (284-305)

- ukončil obdobie vojen a krízy, uchoval územnú celistvosť Rímskej ríše
 - oficiálne boli cieľmi jeho politiky *restitutio – renovatio*, čiže návrat k pôvodným pomerom
 - nakoniec však zaviedol zmeny, ktoré premenili celú politickú a spoločenskú stavbu Rímskej ríše a s určitými zmenami prežili až do 6. storočia
- > zmena v postavení cisára samotného (už nie *magistratus*)
mení sa na despociu – samovládu (*dominus*)
všetky ostatné politické inštitúcie strácajú moc, najmä senát
postavenie posilnené posvätnosťou nielen cisárskej osoby
ale aj všetkého čo s ňou súvisí (*sacrum*)

- > zmena v orientácii štátu, posilnenie centralizácie a kontroly
 - striktné rozdelenie civilnej a vojenskej authority
 - ustanovenie striktnej vertikálnej hierarchie
 - expanzia administratívneho aparátu, vytvorenie kontrolných mechanizmov
- > výrazné posilnenie armády navýšením počtov vojakov, aby sa zvýšila obranyschopnosť
- > potreba väčšieho množstva financií na zväčšený aparát a armádu si vynútilo mnohonásobné zvýšenie daňového zaťaženia
 - aby to obyvateľstvo bolo schopné uniesť za každých okolností, snaha štátu regulovať trhové ceny a zároveň pripútať celé kategórie ľudí dedične k pre štát dôležitým činnostiam (hlavne obrábanie pôdy, ale potom aj remeslá, atď.)

System tetrarchie – dvaja *augusti* a dvaja caesares
zavedený 1. marca 293

- počet provincií sa zvýšil zo 45 na 100 a neskôr na 120 (*iudices, proconsulares, consulares, correctores, praesides, rectores*)
- ani jedna už nebola pod kontrolou senátu
- zavedené vyššie správne celky diecézy (*dioeceses*), najprv celkovo 12 potom 15 (*vicarius*)
- najvyššie celky prefektúry (*praefecturae praetorio*), celkovo 4 (Gallia, Illyricum-Italia-Afrika, Illyricum, Oriens)
 - > účel bol v rozdrobení veľkých územných celkov na menšie, aby ich správcovia nedisponovali príliš veľkou mocou a nemohli sa pokúsiť o získanie cisárskeho trónu

MOESIA Diocese
RAETIA Province
 Lepcis Provincial capital or main centre

1 NOVEM POPULI	20 VALERIA
2 AQUITANICA I	21 PANNONIA INFERIOR
3 NARBONENSIS I	22 MOESIA SUPERIOR MARGENSIS
4 VIENNENSIS	23 PRAEVALITANA
5 NARBONENSIS II	24 DARDANIA
6 ALPES MARITIMAE	25 DACIA MEDITERRANEA
7 LUGDUNENSIS I	26 DACIA RIPENSIS
8 SEQUANIA	27 EPIRUS NOVA
9 ALPES GRAIAE ET POENINAE	28 EPIRUS VETUS
10 MAXIMA CAESARIENSIS	29 RHODOPE
11 FLAVIA CAESARIENSIS	30 THRACIA
12 BRITANNIA I	31 EUROPA
13 ALPES COTTIAE	32 HELLESPOINTUS
14 AEMILIA ET LIGURIA	33 LYDIA
15 FLAMINIA ET PICENUM	34 CARIA
16 APULIA ET CALABRIA	35 PHRYGIA I
17 NORICUM MEDITERRANEUM	36 PHRYGIA II
18 PANNONIA SUPERIOR	37 PHOENICE
19 SAVENSIS	

Land over 1,000 metres

SCALE

0 250 500 750 1000 km

0 250 500 miles

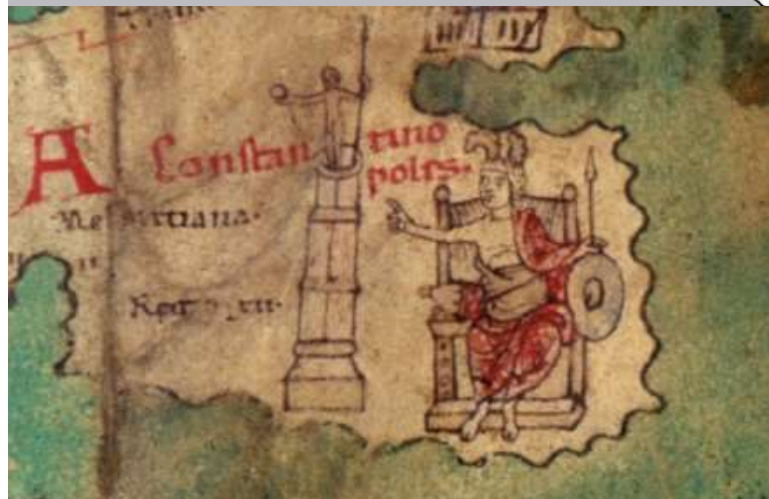
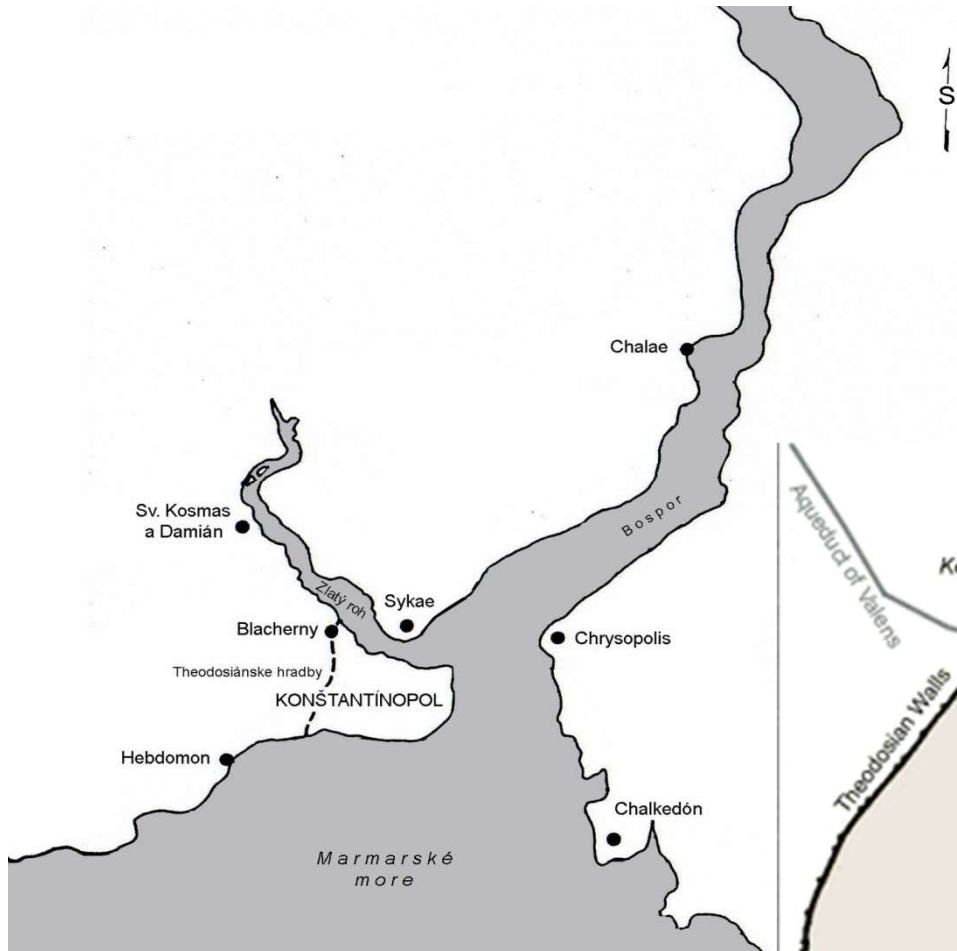
Konštantín I. Veľký (306-337)

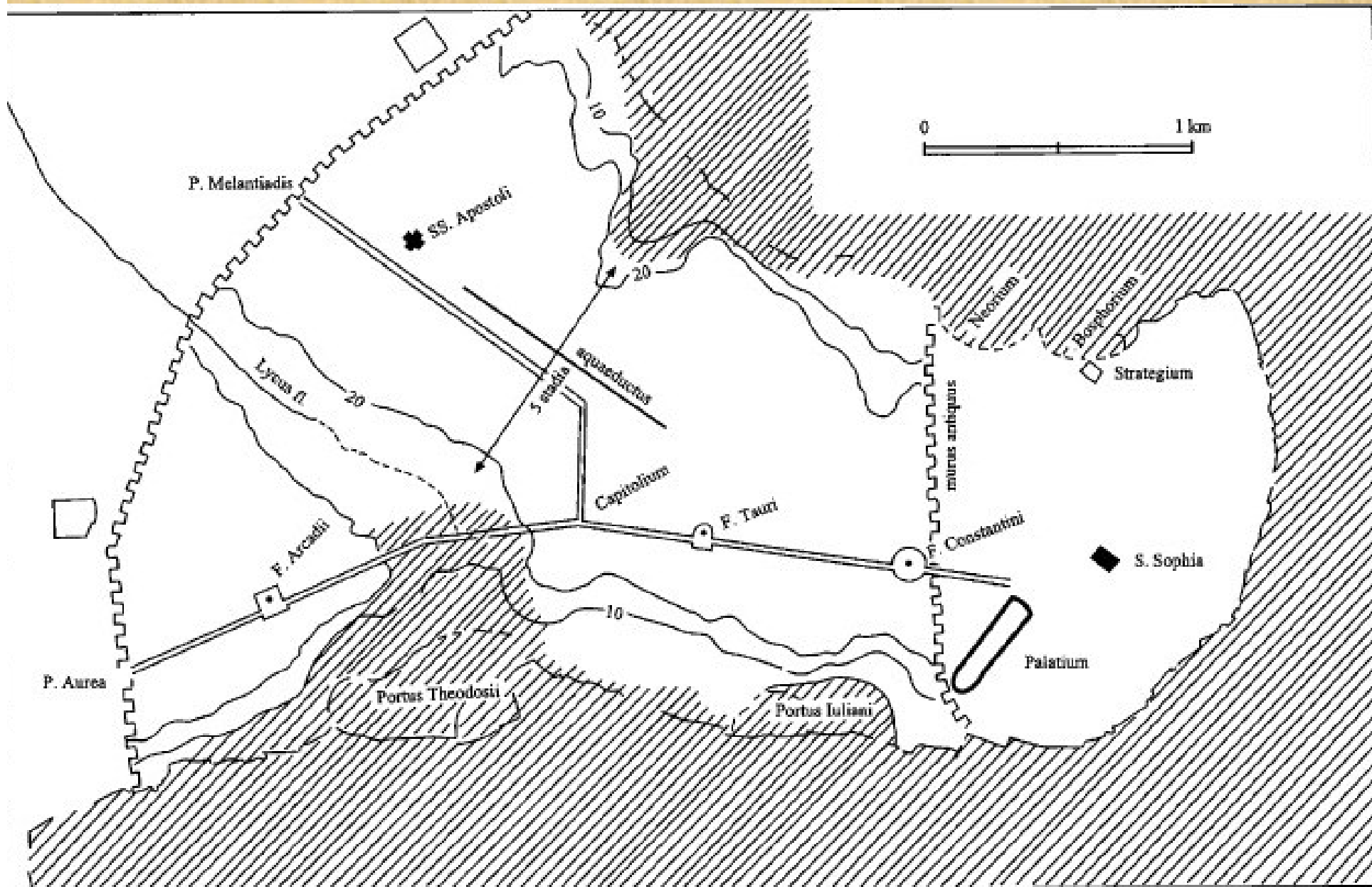
- jeho otcom bol *caesar* Konštantín Chlorus a jeho matkou Helena, druhou nevlastnou matkou potom Theodora, dcéra cisára Maximiána
- mal dve manželky Minervinu a potom Faustu a 4 synov – Krispus, Konštantín, Konstans a Konstantios
- k moci sa dostal 306 po smrti svojho otca, kedy ho cisárom prehlásili vojská v Gallii, formalizované r. 308, potom do r. 324 postupne porazil všetkých svojich súperov (Maximiána, Maxentia a Licinia) a stal sa jediným vládcom Rímskej ríše
- pokračoval v reformách Diokleciána, ale s jedným rozdielom -> postoj ku kresťanstvu (313 / 325 / 337)

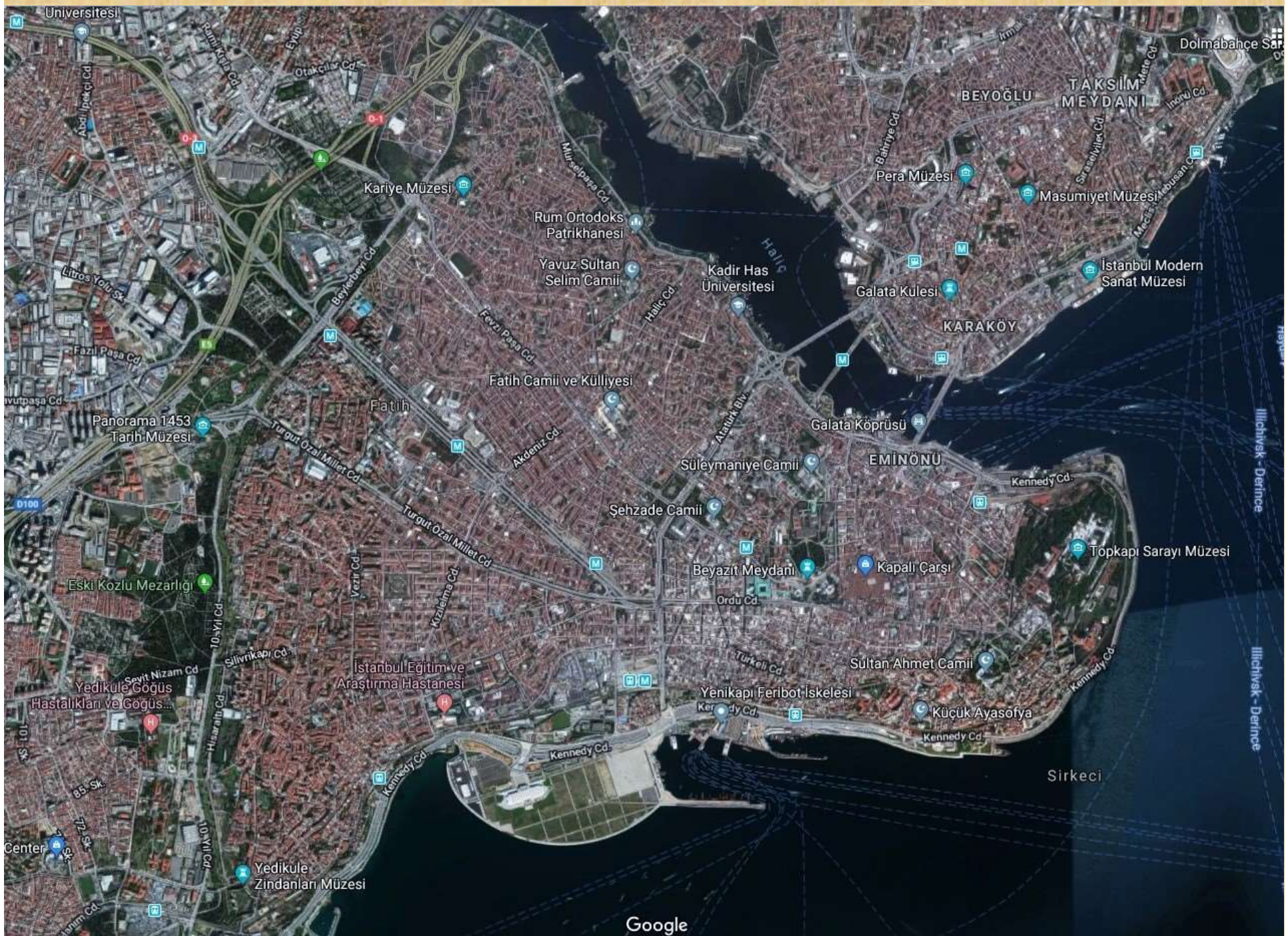

The Roman Emperor Constantine I (CE 306 - 337) marking out the border of his new capital city, Constantinople in CE 324. In the background is the old Greek city state Byzantium. Constantinople was the Roman Empire's capital city for more than a thousand years until it was conquered by the Ottoman Turks in CE 1453. Art by Andre Durenceau, National Geographic Magazine December 1962.

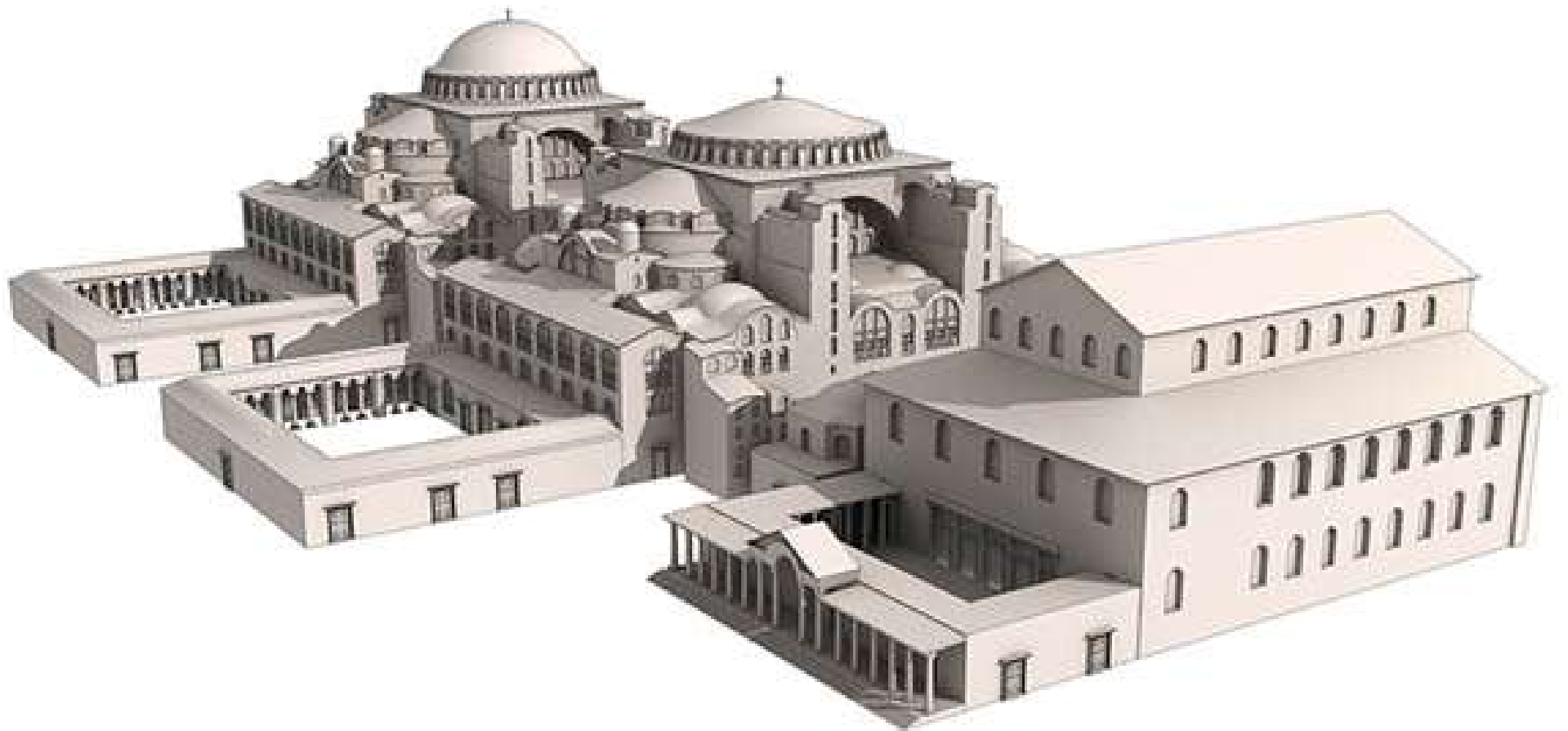

- armáda: *limitanei* (duces)>
comitatenses (magisteria militum)>
comitatenses palatini resp.
praesentales (magisteria militum in praesenti)
- a ešte palácové gardové jednotky:
scholae palatinae (magister officiorum)
protectores domestici (comes
domesticorum)

